

The

Universität St.Gallen

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Management II: Vyvojove trendy soudobeho managementu

Praxe sitoveho usporadani a managementu v oblasti cestovniho ruchu ve Svycarsku na prikladu regionu Oberengadin/St.Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Jaromir Mazel
mirek.mazel@unisg.ch

1967 Gymnasium Lerchova, Brno

1968 Svycarsko

2003 MU DSP

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Charakteristika sektoru horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Charakteristika sektoru horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

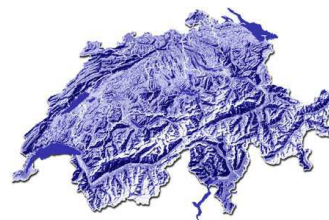
Vzdalenost

Zürich – Brno: ca. 1'000 km

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Basic facts

Land area [1000 km²]

41.0

79.0

Population [millions]

7.44

10.20

Languages

4

1

Foreigners ratio [%]

26

<5

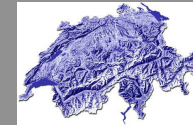
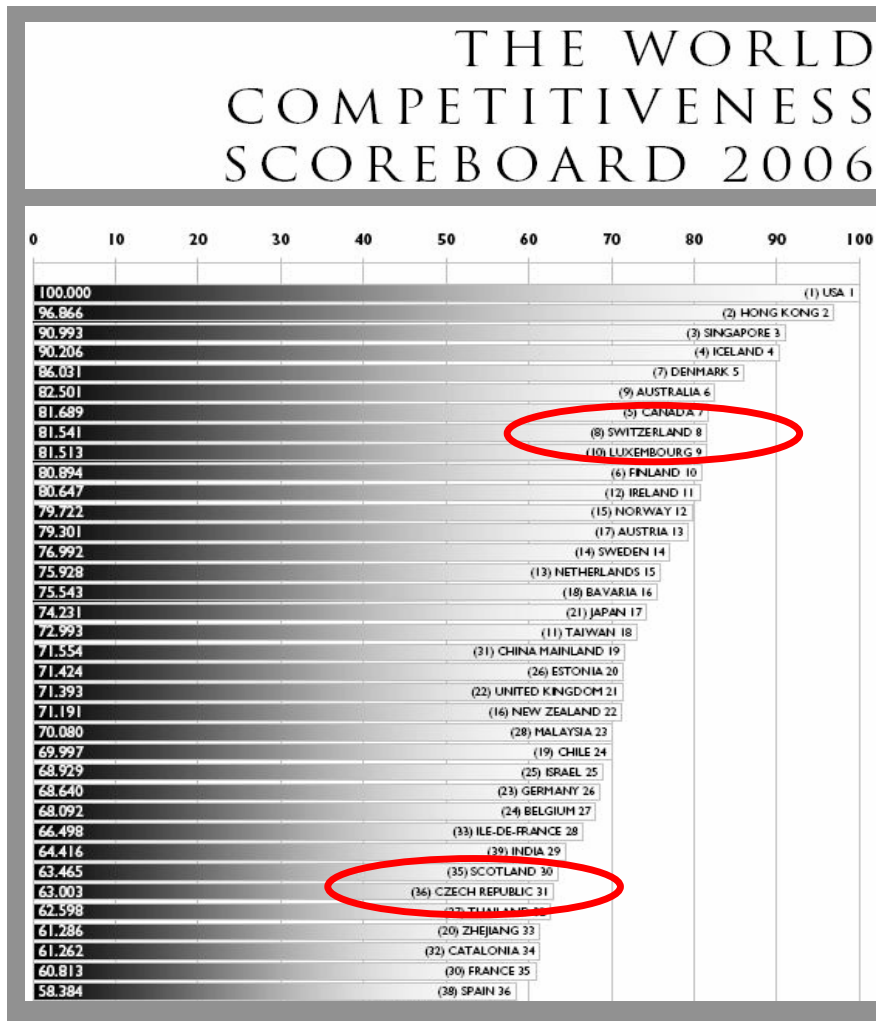
Democracy

direct

parliament

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Narodohospodarske ukazatele (II)

26

25

ECONOMIC PERFORMANCE

11

34

BUSINESS EFFICIENCY

8

34

GOVERNMENT EFFICIENCY

4

29

INFRASTRUCTURE

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 1.1: Narodohospodarske ukazatele

Hrubý domácí produkt (HDP) (ekonomická síla)

celková peněžní hodnota finálních statků a služeb vyrobených během určitého období **na území daného státu** ať již tuzemskými občany nebo podniky nebo zahraničními subjekty.

HDP / počet obyvatel zeme (ekonomická úroveň)

Platební bilance

vyjadřuje peněžní hodnotu všech ekonomických transakcí mezi zemí a ostatními zeměmi v průběhu daného období.

Obchodní bilance

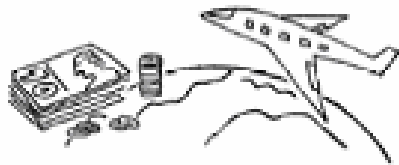
je rozhodující položkou běžného účtu platební bilance. Odráží pohyb statků a služeb ze země a do země.

Stádia vývoje platební bilance v jednotlivých zemích odpovídají postupné přeměně mladé dlužnické země na zralou věřitelskou zemi.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

ECONOMIC PERFORMANCE

+ Youth unemployment

3

41

+ GDP / capita

5

35

- GDP growth / capita

50

11

- Cost-of-living Index

58

40

25

7

+ Export of goods ratio

5

8

+ Trade to GDP ratio

3

41

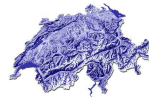
- Youth unemployment

8

50

- Investments stocks abroad

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

BUSINESS EFFICIENCY

- + Value on stock market**
- + Finance skills**
- Management salary**
- Services costs**

1

36

2

40

51

10

59

12

51

10

+ Management salary

59

12

+ Services costs

23

46

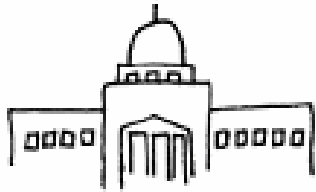
- Credibility of managers

7

57

- Stock markets

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

GOVERNMENT EFFICIENCY

+ Country credit rating

1

35

+ Tax evasion

2

27

- Price control

31

12

- Government subsidies

55

59

17

1

+ Investment incentives

8

7

+ Social cohesion

14

55

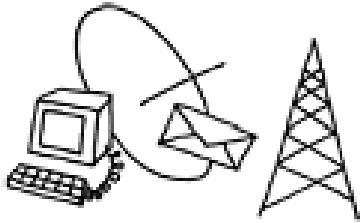
- Employer's social security

55

59

- Government subsidies

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

INFRASTRUCTURE

+ Nobel prizes / capita

1

14

+ Language skills

2

32

- Electricity costs

39

36

- Mobil telephone costs

55

33

4

5

+ Medical assistance

30

6

+ Mobile telephone subscribers

29

44

- Computers in use

24

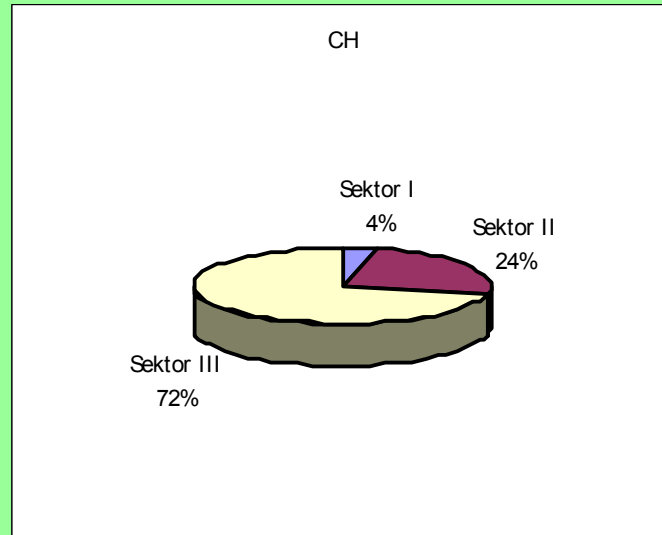
49

- Higher education achievements

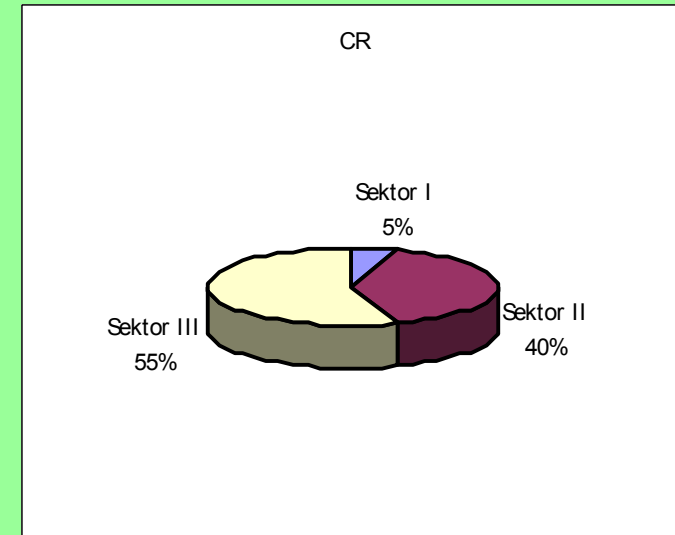

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 1.2: Narodohospodarske sektory

BfS, 2004

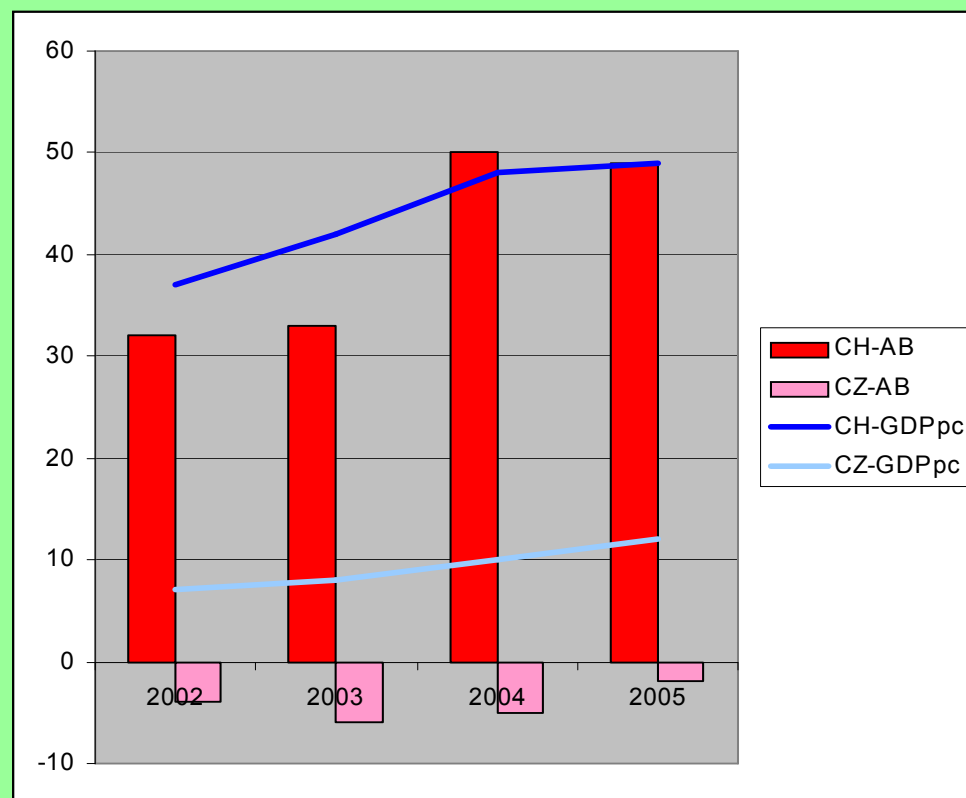

CNB, 2004

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 1.3: Narodohospodarske ukazatele

Current Account Balance [Mio USD], GDP per capita [1000 USD]

Current Account Balance (obchodni bilance)

Export < Import

AB < 0

deficit

rostouci dluznicky
stat

Export > Import

AB > 0

surplus

zraly veritelsky
stat

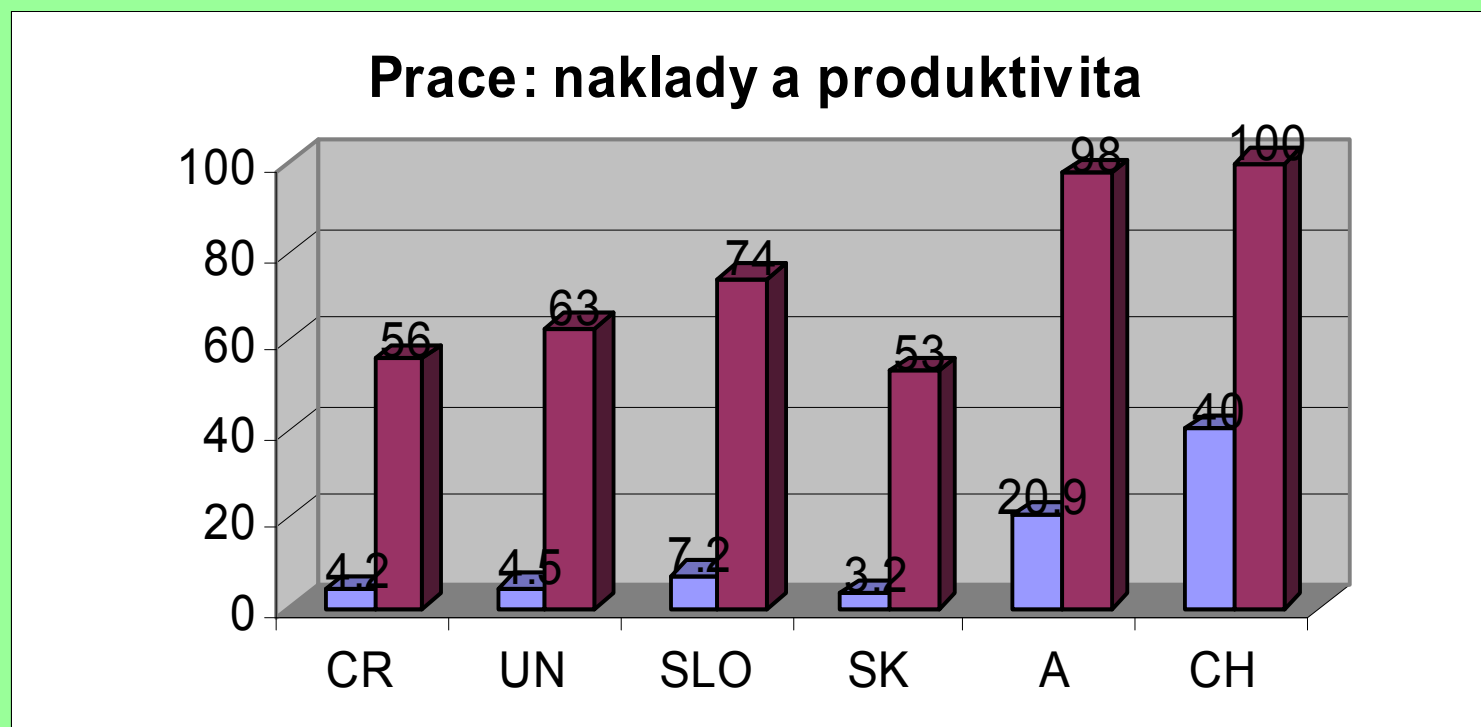
GDP per capita

(ekonomicka, zivotni uroven)

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 1.3: Narodohospodarske ukazatele

EU: W. Chini, 2004; CH: MMA 2005

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Summary

- ramcove podminky
- financni zazemi

- „vlak“ EU
- faze rustu

- „izolace“ mimo EU
- cenova uroven
- nasycene trhy, stagnace

- smluvni a pravni nejistota
- nezabehle procesy (improvizace)
- vykonnost statni administrace

Dispozice

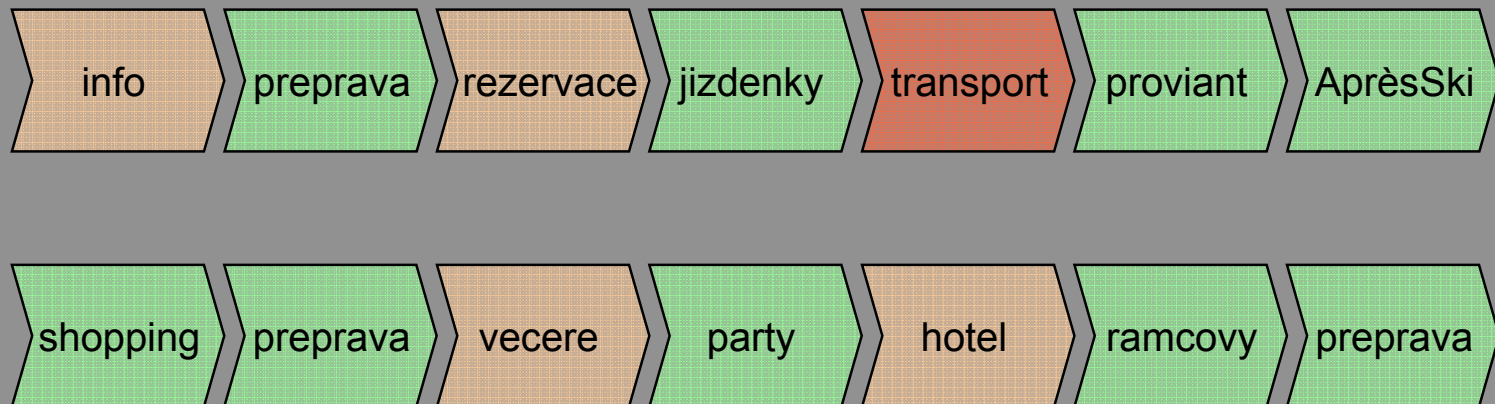
1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
- 2. Charakteristika branze**
3. Postaveni cestovniho ruchu ve Svycarsku
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Charakteristika branze

Retezec (zimniho) turistickeho „konzumu“

prime

prime (klasicke) „vyrobky“ a sluzby

- horske drahy
- ubytovani
- pohostinstvi
- cestovni kancelare

neprime

neprime „vyrobky“ a sluzby

- verejna doprava
- obchod drobnym zbozím
- energeticke zavody
- komunikacni zarizeni
- kultura, sport, zabava

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Charakteristika branze

Cestovni ruch ohraneni poptavkou
(turisticky konzum se zobrazuje v ucetnictvi ruznych hospodarskych odvetvi)

„Kazdy podnik potrebuje jasny prehled o tom, jak je struktura jeho zakazniku spojena se ziskem.“

Narodni ucetnictvi vede pro potreby cestovniho ruchu tzv. satelitni konto „Tourismus Schweiz“.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Charakteristika branže

Pridana hodnota dle odvetvi

(Turisticky indikovaná pridana hodnota na BIP: 3.4%)

Zamestnanost dle odvetvi

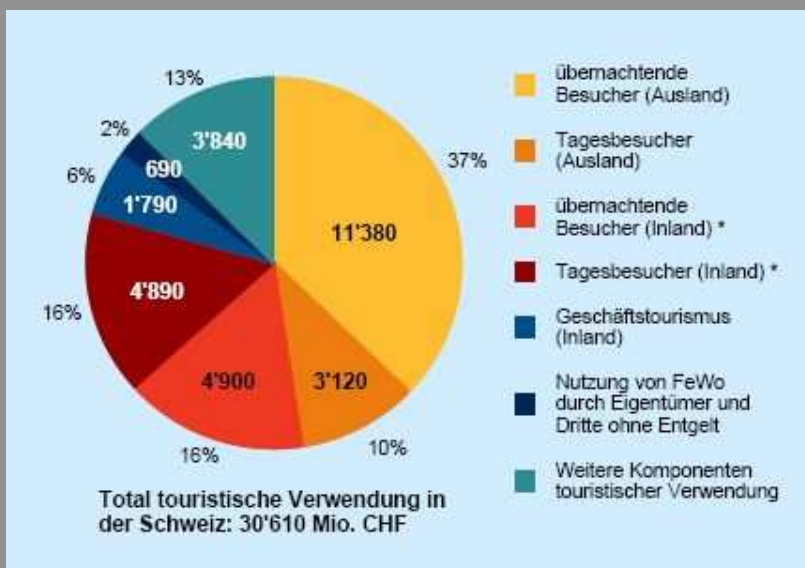
(Podíl cestovniho ruchu na celkove zamestnanosti: 5.2%)

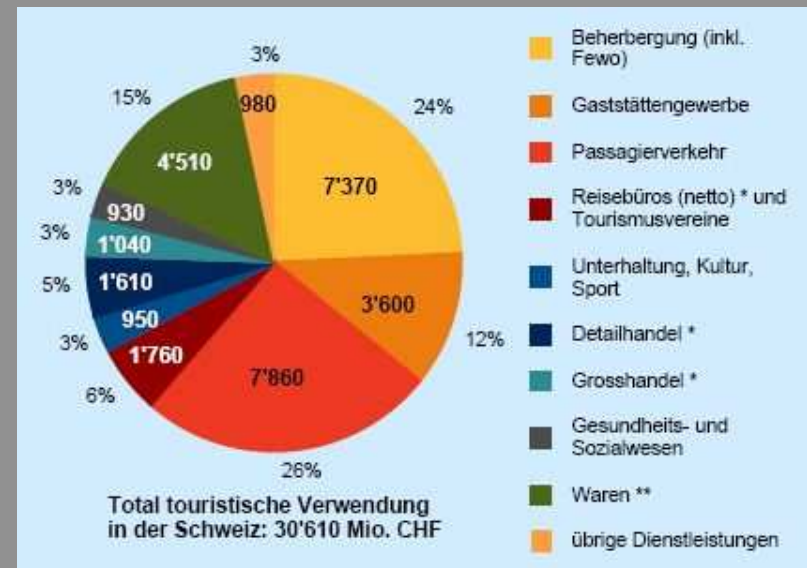
Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Charakteristika branže

Poptavka dle druhu turistiky
 (Jake vykony turiste konzumuji?)

Poptavka dle kategorie vydaju
 (Za co turiste vydavaji penize?)

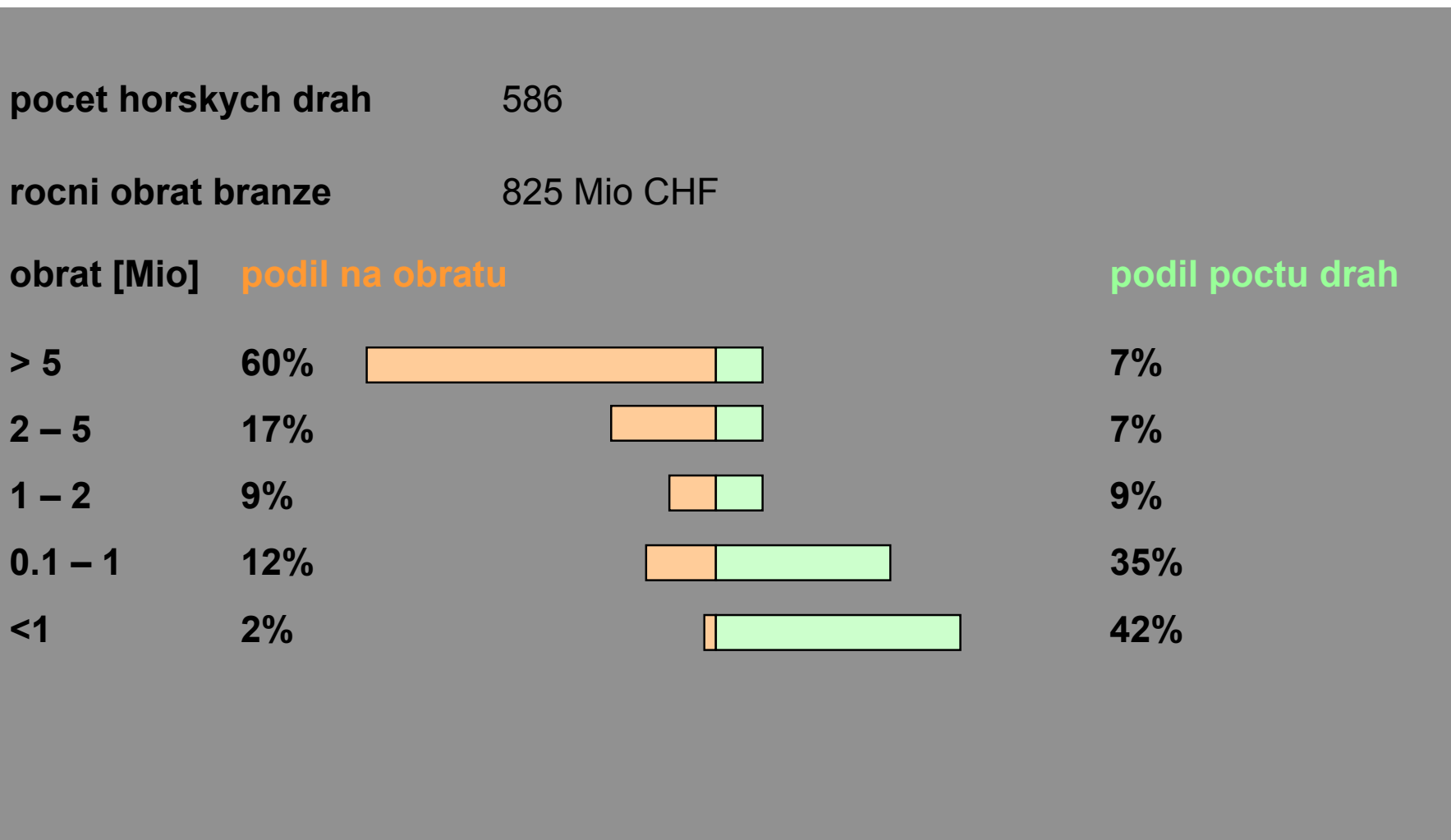

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
- 3. Sektor horskych drah**
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Sektor horskych drah

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Sektor horskych drah

- **asymetricke sezony** 60%-80% obratu v zimnim obdobi
- **uspech a klima** zavislost na pocasi a snehovych podminkach
  - pravidlo 100 dni pro investice
  - rezervy 3 zimy po sobe bez snehu
- **uspech a zamestnanci** sezonalni vykyvy a externi zamestnanci (kompetence vs. flexibilita)
- **kultura podnikani** lokalni podnikatele odmitaji cizi investory
- **pravni postaveni** docasne povoleni, kazdorocni kontroly
- **chapani managementu** lokalni zakotveni, politicka vypocitavost misto strategickeho programu, kompetence a profesionality

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Sektor horskych drah
4. **Region Oberengadin / St. Moritz**
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

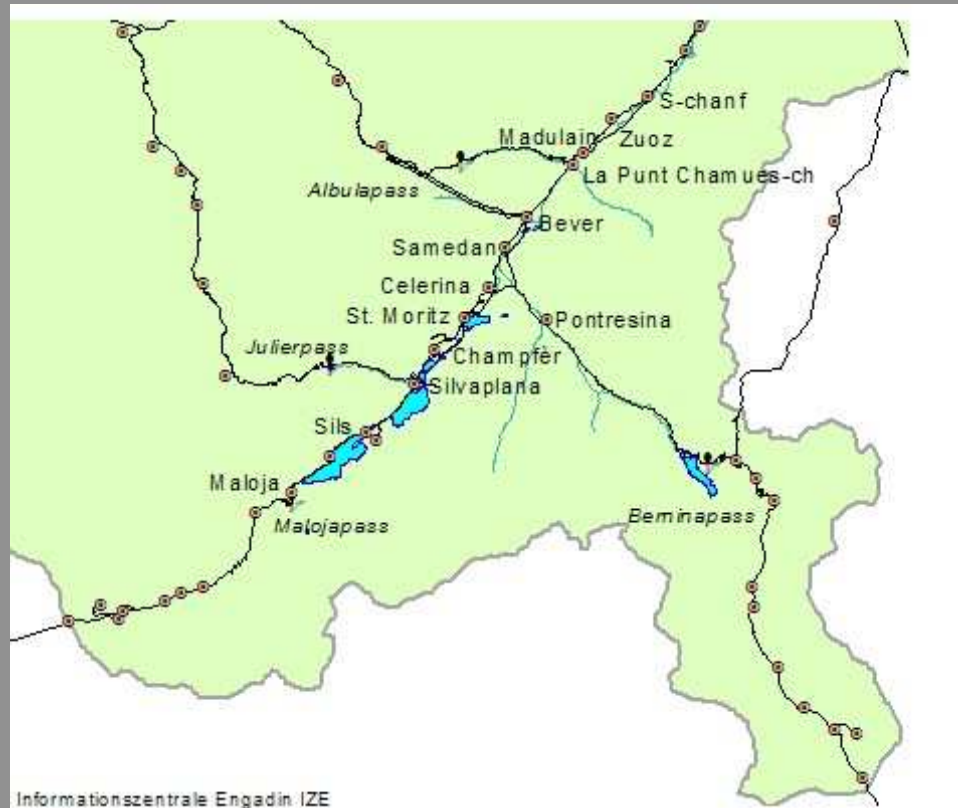
Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

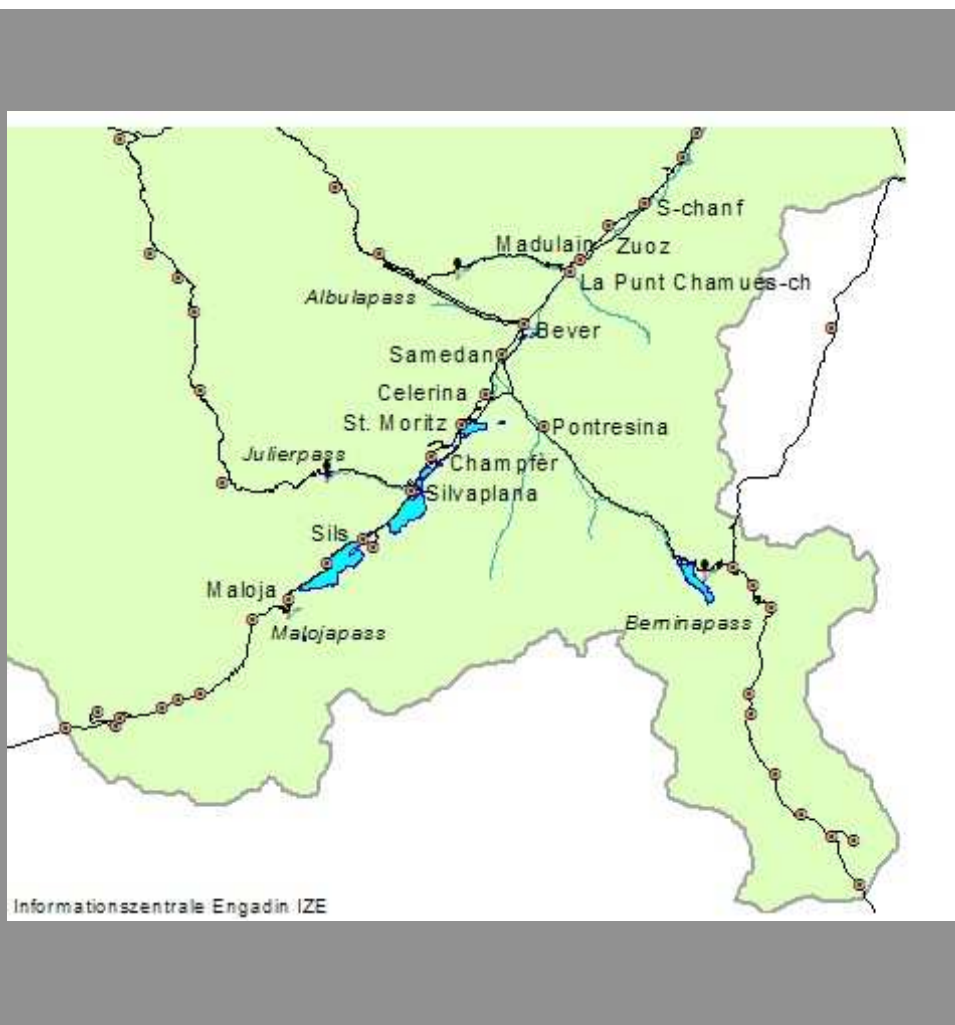
Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Maloja
Sils
Silvaplana
St. Moritz
Celerina
Pontresina
Samedan
Zuoz
Zernez
Scuol

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Svycarsko

silnice prusmyk

Julier

Albula

Flüela

vlak tunel

Albula

Veraina

Italie

silnice prusmyk

Maloja

Bernina

Ofen

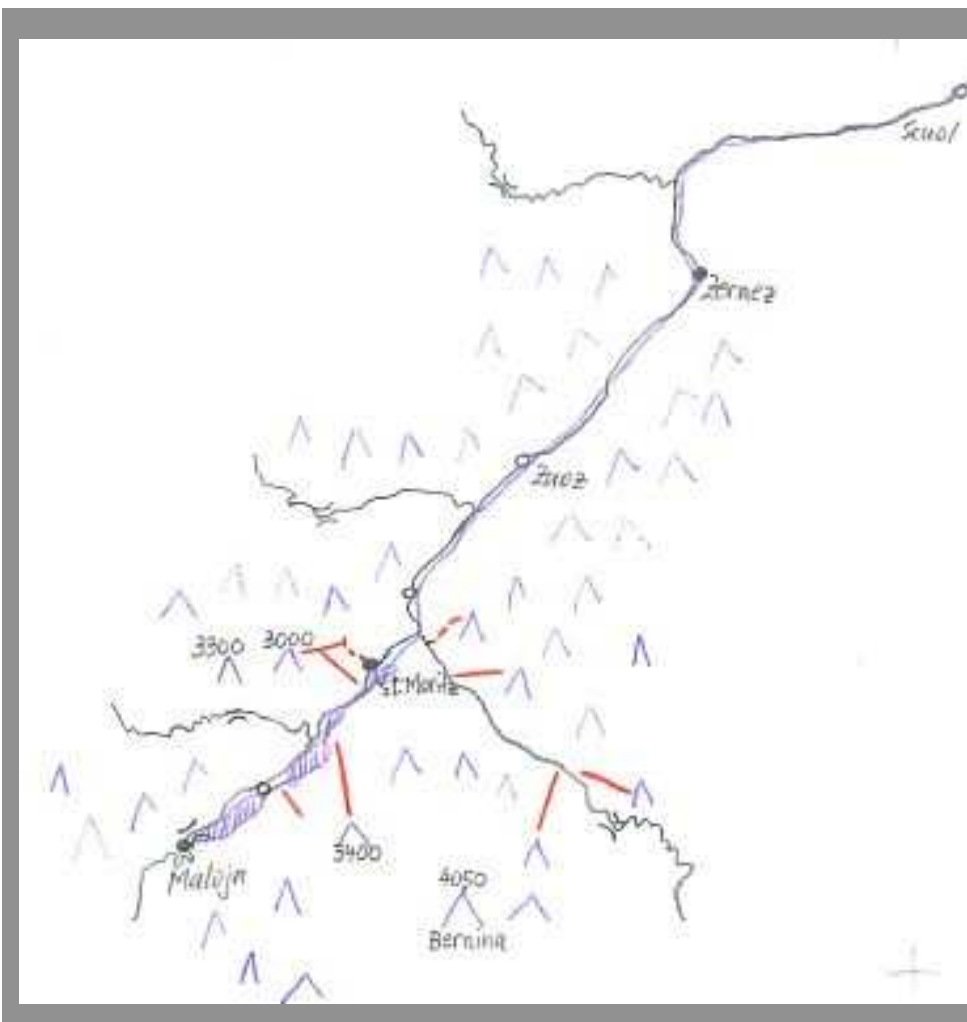
vlak prusmyk

Bernina

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

zubacky

Corviglia
Chantarella
Muottas Muragl

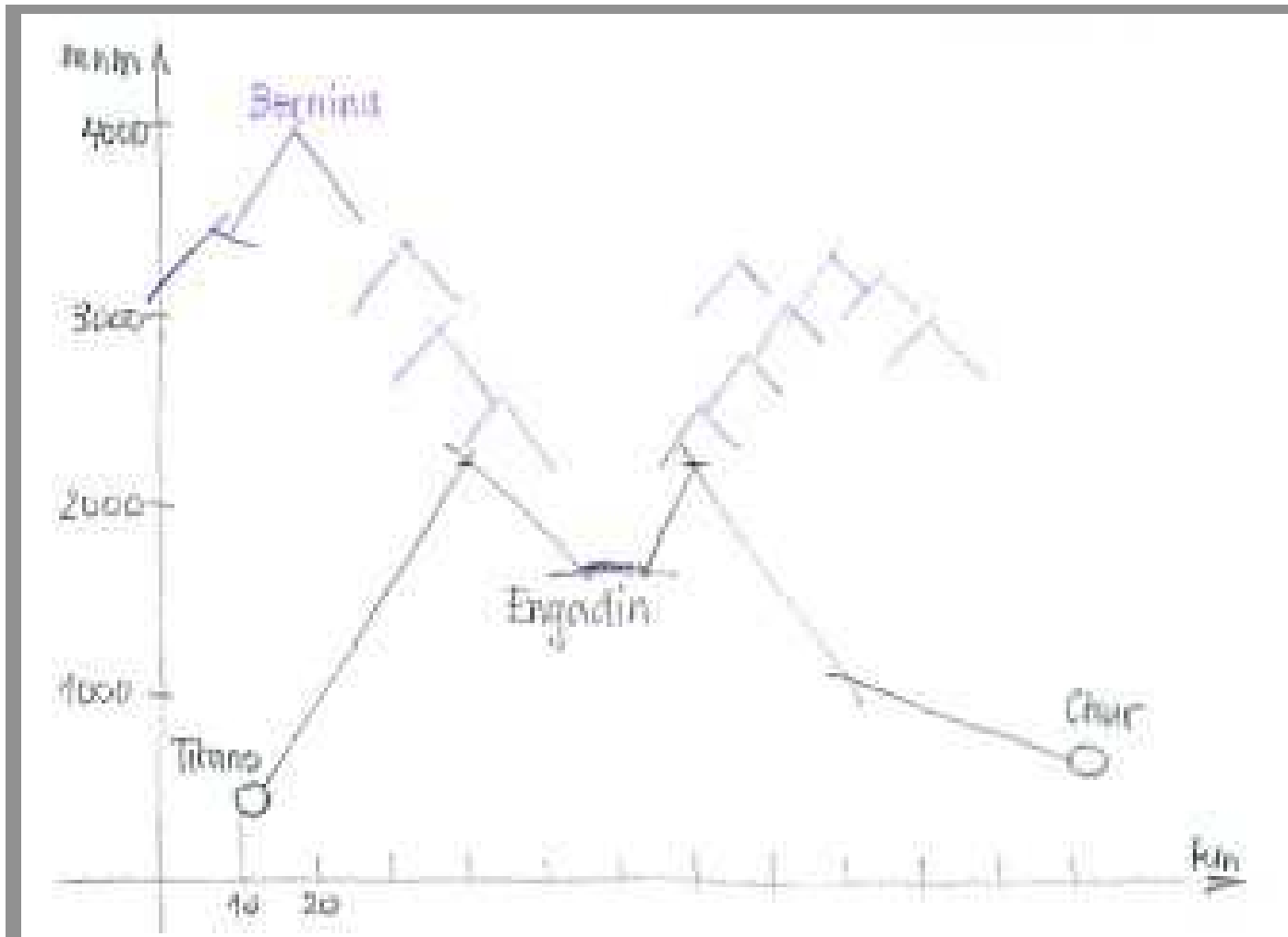
lanovky

Furcellas
Corvatsch
Diavolezza
Lagalb
Pontresina
Celerina
Signal

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

	obyvatele	hoste max.	prenocovani / rok	hoste / rok	Ø pobyt
St. Moritz	5'000	150'000	1'200'000	250'000	5
Sils	500	5'000	420'000	87'000	5

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

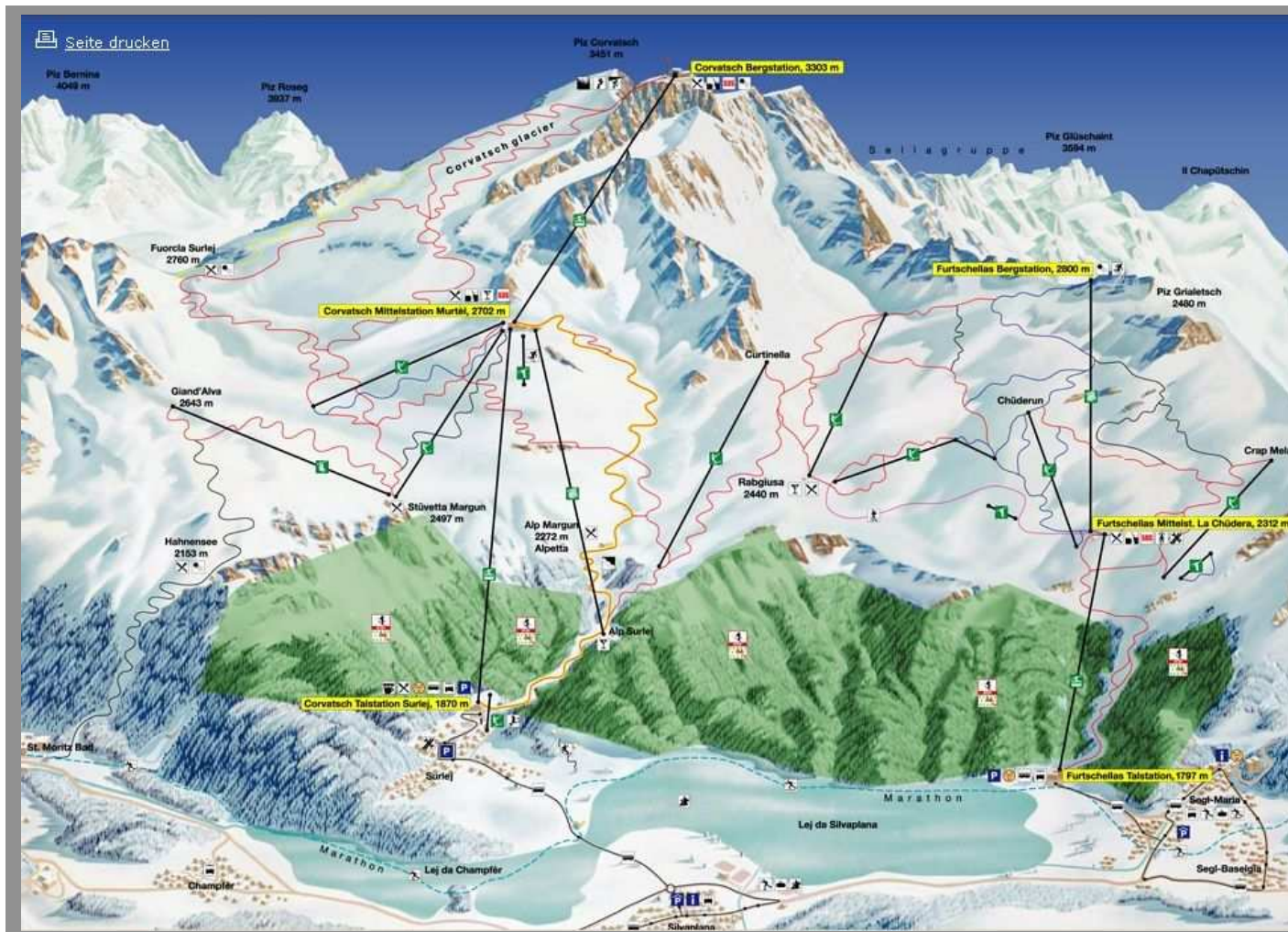
Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

	obyvatele	hoste max.	prenocovani / rok	hoste / rok	ø pobyt
St. Moritz	5'000	150'000	1'200'000	250'000	5
Sils	500	5'000	420'000	87'000	5

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Sils. In dieser Ruhe liegt die Kraft.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

pocet podniku horskych drah	15
lanovky	11
sedacky	18
lift	27
kapacita	35'000 osob / hodinu
sjezdovky	350 km
umely snih	70 km
pohostinstvi	37
hotely	3

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

„Odpocinkova“ nabídka regionu Engadin / St. Moritz

Sport	zima	leto
sjezd	x	
bezky	x	
snowboard	x	
brusle	x	
sanky	x	
tur. cesty	x	x
sneznice	x	
curling	x	
paraskiing	x	
heliskiing	x	
dostihy	x	
polo	x	
bob	x	
skeleton	x	
horolezci		x
vodni lyze		x
plachteni		x
surfing		x
riverrafting		x
golf		x
parasailing		x
mountainbike		x

rozsireni nabidky

lyz. skola
wellness
mode
vysokohorsky trening
lazne
kultura (museum, literatura, hudba)
kraj (prace, zem. produkty, zvyky)
lyceum

specielni akce

maraton
MS lyze, bezky
ME plachtari
kulturni dny
brand summit
(top 100 nejznamejsich znacek)

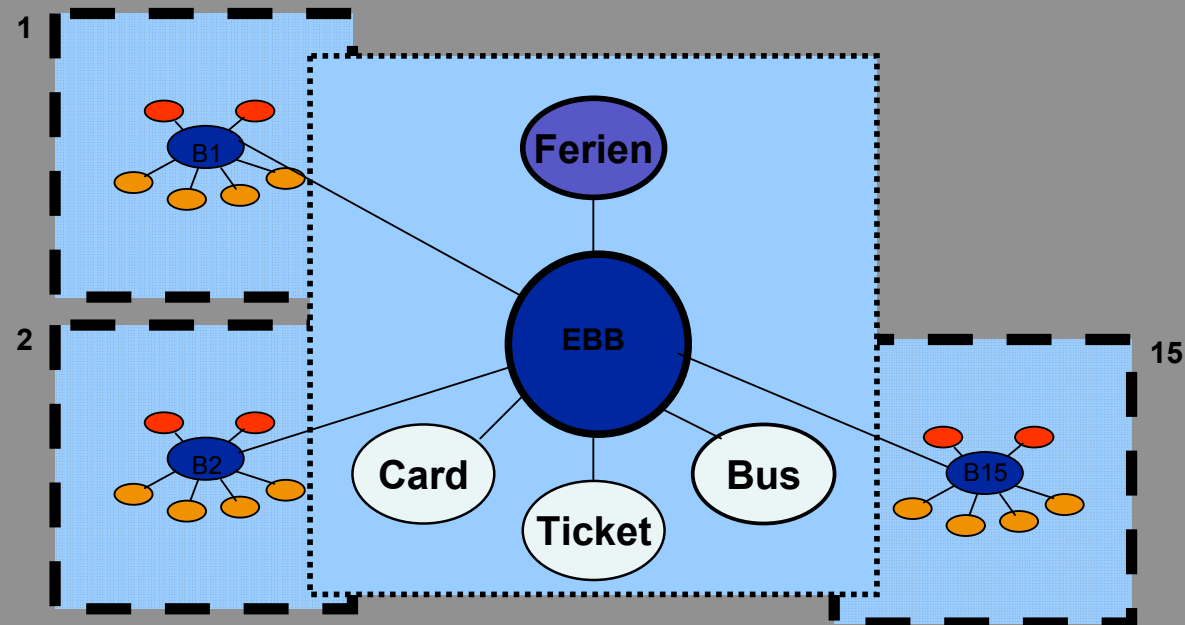
Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Sektor horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
- 5. Sitove usporadani**
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

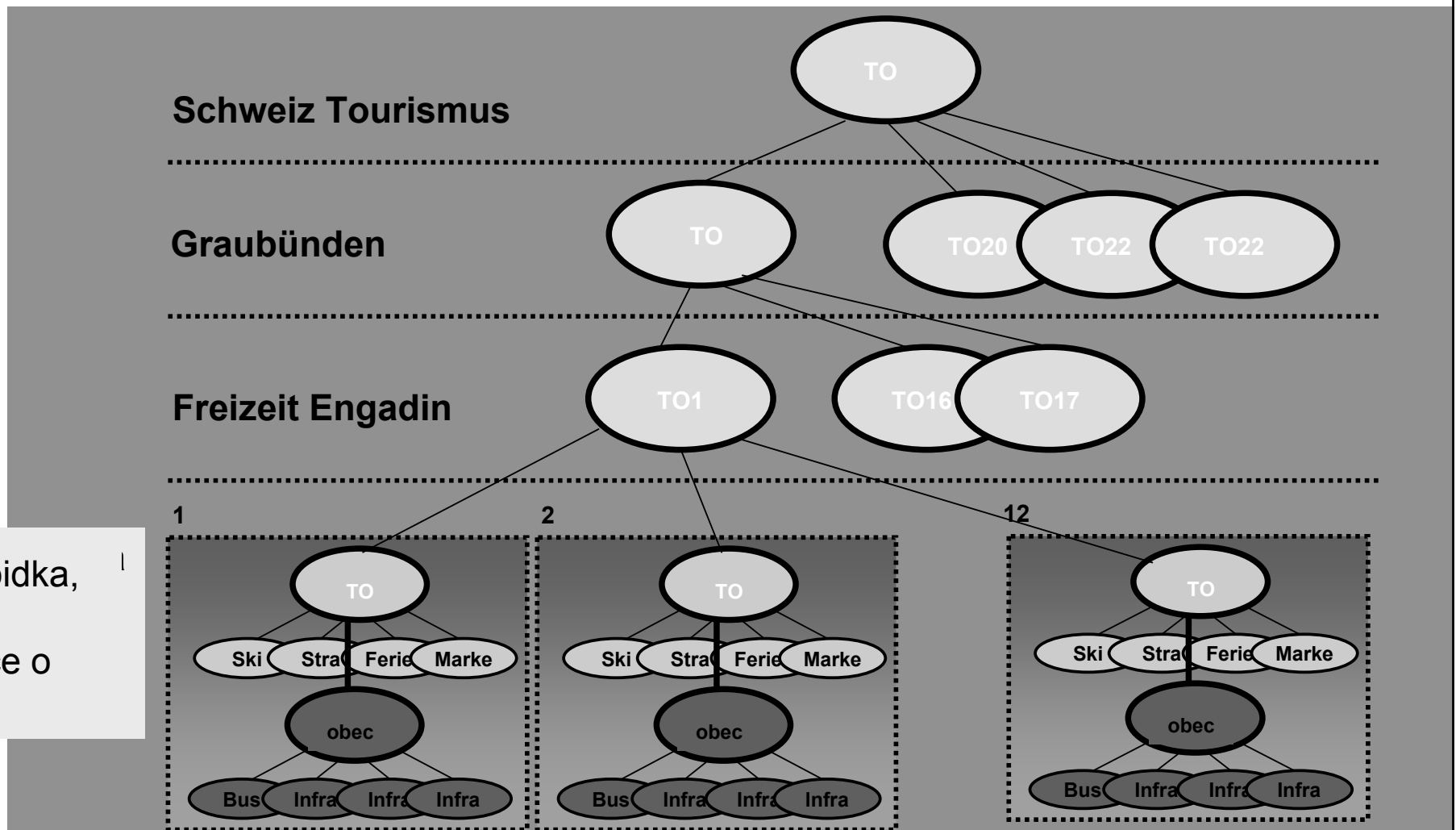
Sitove usporadani: horske drahy

Trend: od nabidky transportu k zprostredkovani celkovych zazitku.
vertikalne provyeni: vsetchna osobny podnik.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

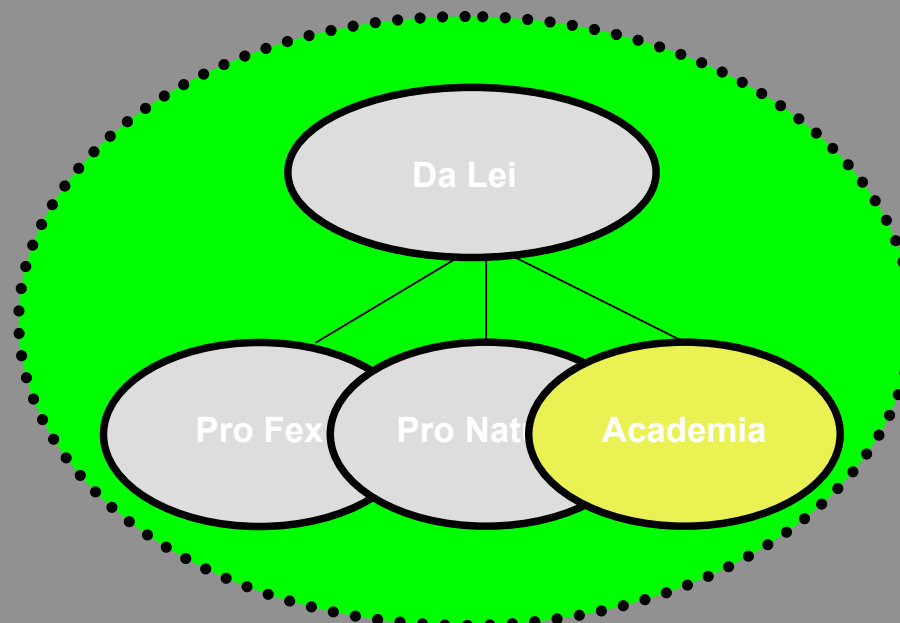
Sitove usporadani: centrum pro turisticky ruch

Planovani, nabidka,
marketing,
informace, pece o
hosty.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

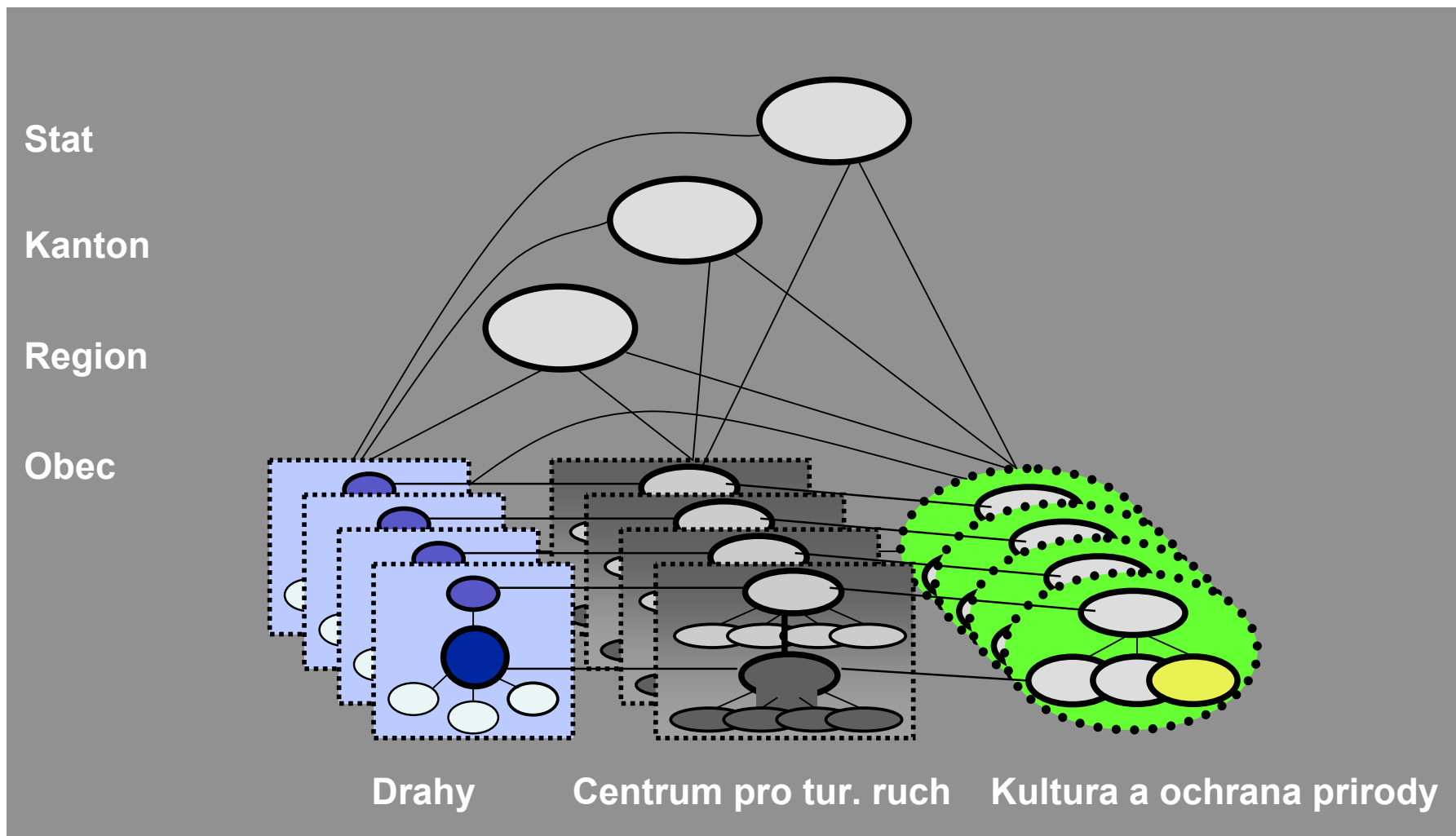
Sitove usporadani: kultura a ochrana prirody

Zprostredkovani mezi stalym obyvatelstvem a hosty, mezi zemedelstvim a turistikou.

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Sitove usporadani: vicerovinovy model

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Sektor horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. **Vyzva pro management**
7. Shrnuti
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Vyzva pro management

Strategicky management siti: koncept, cile a scenare

Proces vytvoreni podnikovych siti: faze a zamereni

- vznik transakcni naklady
- konfigurace duvera
- produktivni vykony a vysledky
- zpetne posouzeni hodnoceni a korektura

Operativni ulohy managementu: dle fazi, presahujici faze

- selekce partneru, koordinacni opatreni
- usporadani organizacni struktury, monitoring
- controlling, vyvoj

Riziko a problemy: potencialni nebezpeci

- ztrata vlivu rizeni
- ztrata kompetence
- zavislost

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Vyzva pro management

Vecne duvody pro navazovani kooperacnich procesu

intra-sektoralni

- financovani
- profesionalizace
- diverzifikace
- diferenciacie

mezi horskymi drahami

rozlozeni rizika
management
symetrie sezonalnich obratu, nabídka ↑↓
jedinecnost oproti soutezicim oblastim

inter-sektoralni

- mira zadluzeni
- investicni naroky ↑
- komplexita sluzeb ↑
- marketing

pridruzene sektory

kreditni politika, uroky za cizi kapital
inovacni rytmus, kapacita, umely snih, pojisteni
retezec „konzumu“, koordinace celkovych nabidek
uprava trzni prezence

mimo-sektoralni

- globalizace
- klima
- zmena spol. hodnot
- stat

okolni sfery: spolecenost, ovzdusi

snih neni monopol: zimni vs. plaze, srovnvani
oteplovani, snehova kompetence od 1'200 mnm
zmena poptavky vs. ochrana prostredi
sektoralni subvence

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Vyzva pro management

Druhy kooperaci

horizontalni

same line of business

- economies of scale
- proti cenove a investicni vytlacujici soutezi

vertikalni

dle retezce konzumu (sluzeb)

- economies of scope
- sdruzovani zisku

lateralni

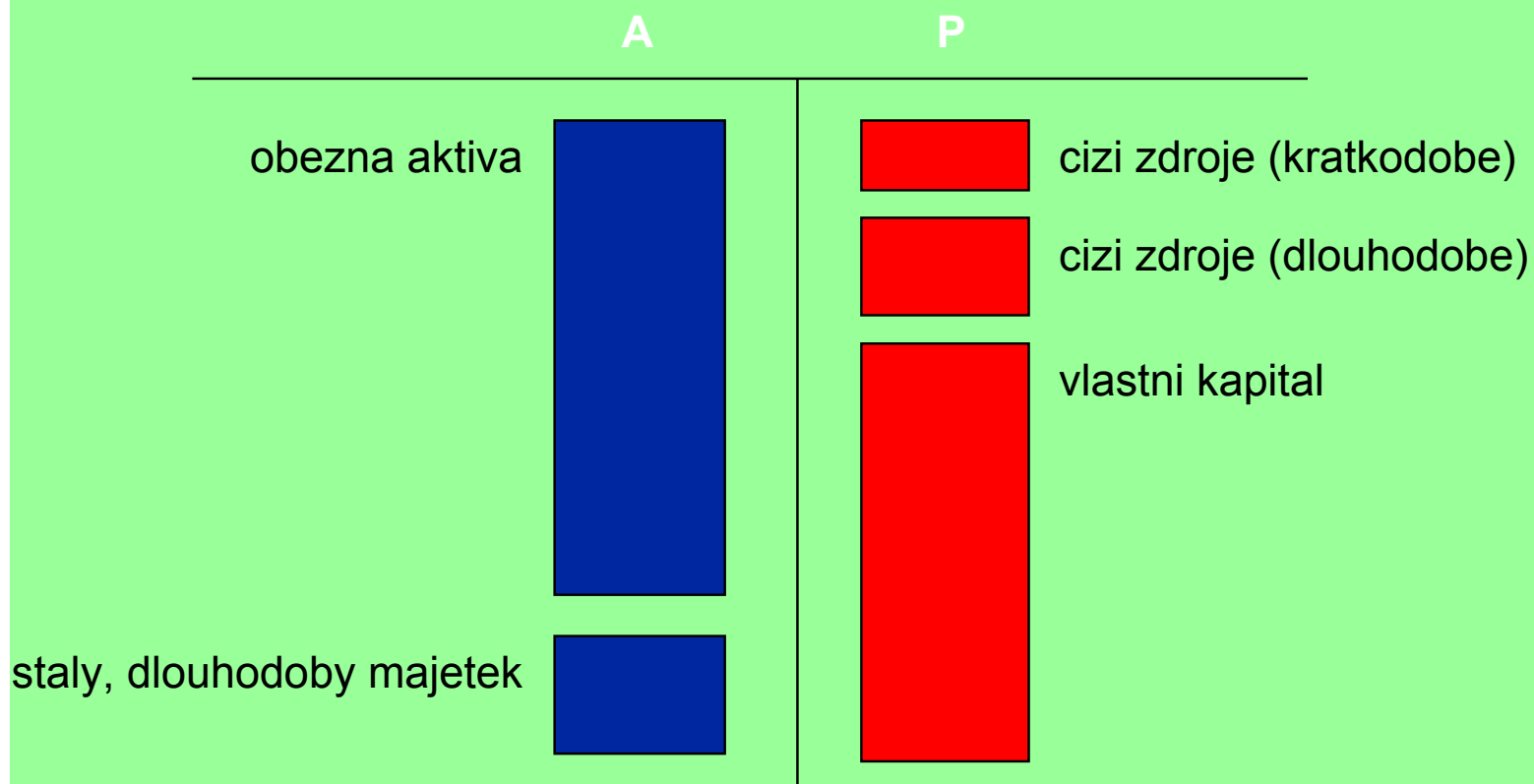
unrelated lines of business

- integrace v „destinacni holdingy“
- verejne pujcky se substituci uroku za odvody v naturalnich

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 2.1: ukazatele rozvahy

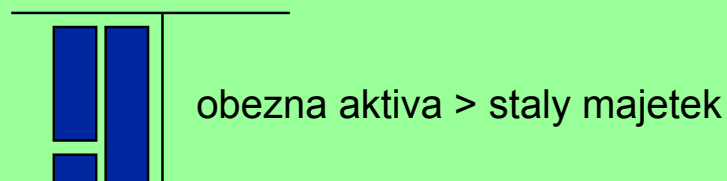
Rozprava v schematickem zobrazeni

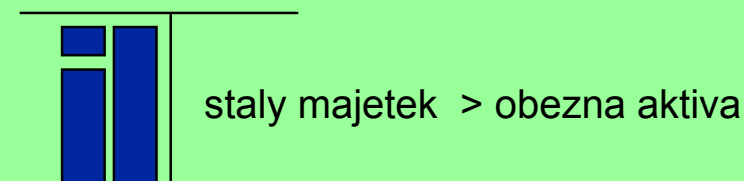
Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 2.2: ukazatele rozvahy

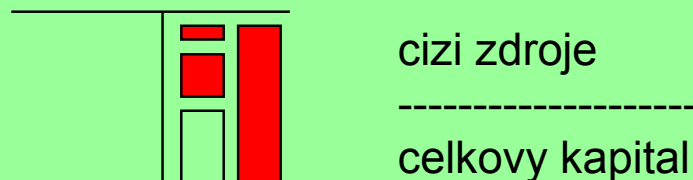
Provozne intenzivni podnik

Investicne intenzivni podnik

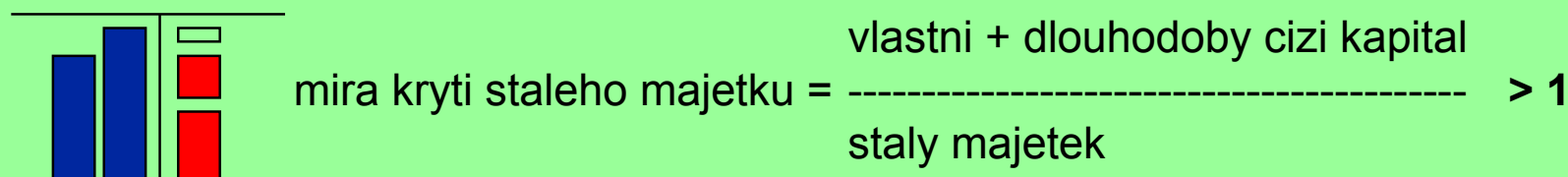

Stupen zadluzenosti

<20%	nezadluzeny
<50%	normalni
<60%	zvysene
<80%	znepokojujici
>80%	predluzeni

Zlate pravidlo rozvahy

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Rozvaha horske drahy „Bila Arena“

Bilanz
 in CHF 1'000.-

Aktiven	30. Apr 05	%	30. Apr 06	%
Flüssige Mittel	1883		1755	
Forderungen aus Lieferungen und Leistungen	1392		1965	
Andere Forderungen	960		1272	
Nahestehende Forderungen	839		1051	
Vorräte	803		1025	
Transitorische Aktiven	1025		1381	
Umlaufvermögen	6901	5.5%	8449	6.6%
Wertschriften und Beteiligungen	1402		1402	
Darlehen	1154		852	
Eigene Aktien/Mitarbeiteraktien	100		116	
Organisationskosten	0		0	
Baurechnung	116339		117145	
Anlagevermögen	118995	94.5%	119515	94.5%
Total Aktiven	125896	100%	127964	100%

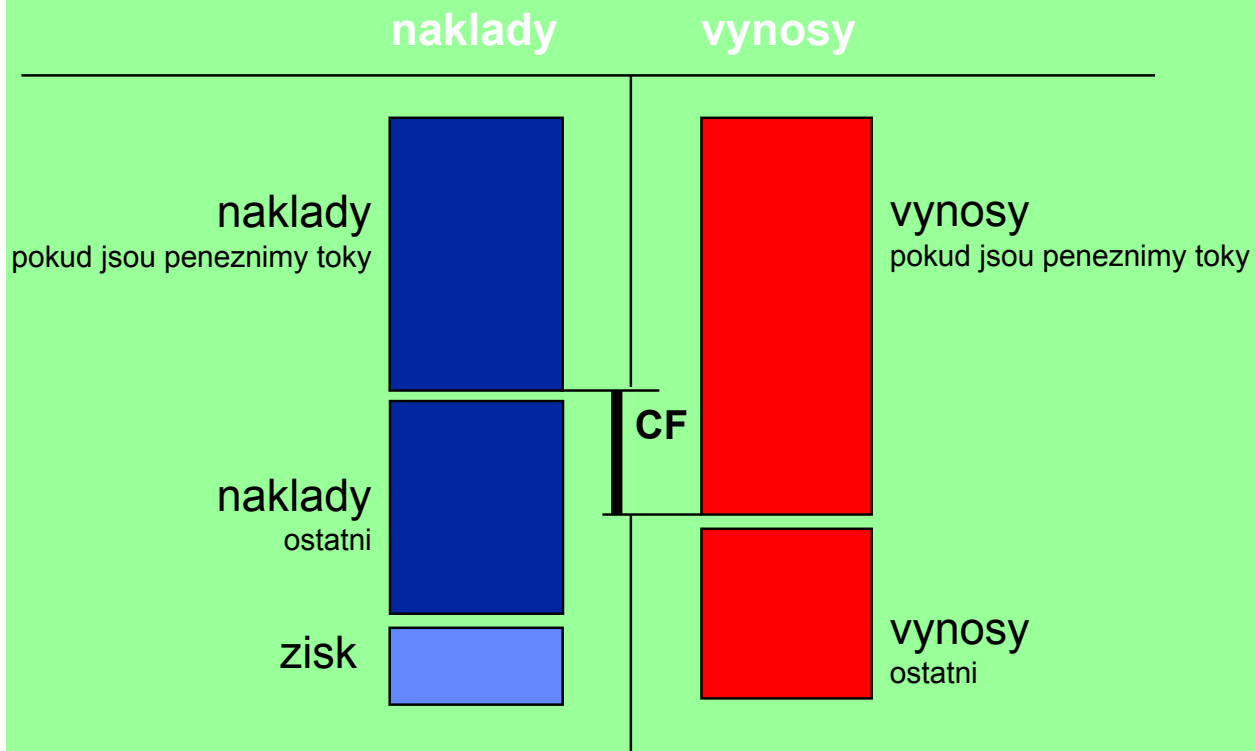
Passiven	30. Apr 05	%	30. Apr 06	%
Verbindlichkeiten aus Lieferungen und Leistungen	6430		3551	
Bankverbindlichkeiten	7		0	
andere kurzfristige Verbindlichkeiten	5397		6919	
Nahestehende Verbindlichkeiten	211		264	
Transitorische Passiven	5598		5855	
4.25% Anleihe 1997-2005	30000		0	
Kurzfristiges Fremdkapital	47644	37.8%	16585	13.0%
Hypotheken/Baukredite/Darlehen	45000		75500	
4,25 % Anleihe 1997 – 2005	0		2056	
Mittel-/langfristiges Fremdkapital	45000	35.7%	77556	60.6%
Rückstellungen	4431		3987	
Fremdkapital Total	97075	77.1%	98129	76.7%
Aktienkapital	4500		4500	
Reserven	24321		25335	
Eigenkapital	28821	22.9%	29835	23.3%
Total Passiven	125896	100%	127964	100%

- ⇒ **Strategie pro zlepšení finanční struktury**
- míra zadluženosti [%] 2005 2006
 zlate pravidlo (svytl stájeho majetku) 77.1 76.7 (znepokojující)
 0.62 0.89 (ma byt > 1)
- „economies“: lepší přístup k fm. trhum, leasing, rozšíření nabídky (od snehu)
  - společne dlouhodobé pujcky, rozloženi rizika
  - ⇒ **intenzita vynosu**

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 3.1: ukazatele vysledovky

Vysledovka v schematickem zobrazeni

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Horske drahy regionu Engadin / St. Moritz

Vysledovka horske drahy „Bila Arena“

Erfolgsrechnung in CHF 1'000

	2004/05	2005/06
CF	13'759	15'668
Umsatz	63'406	69'946

CF / Nettoumsatz   21.7   22.4

CF / Total Kapital   10.9   12.2

CF / Eigenkapital   47.7   52.5

⇒ Strategie pro zlepšení CF

- CF = f (vynosu), naklady ~ konst. „economies“: leasing, zamestnanci, „nakupy“
- ale: zlepšení CF vs. zvyšene zadlužení (fuze?)
- konzolidace poptavky (denni vs. prazdninova turistika, zima vs. leto)
- ⇒ **destinacni marketing**

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

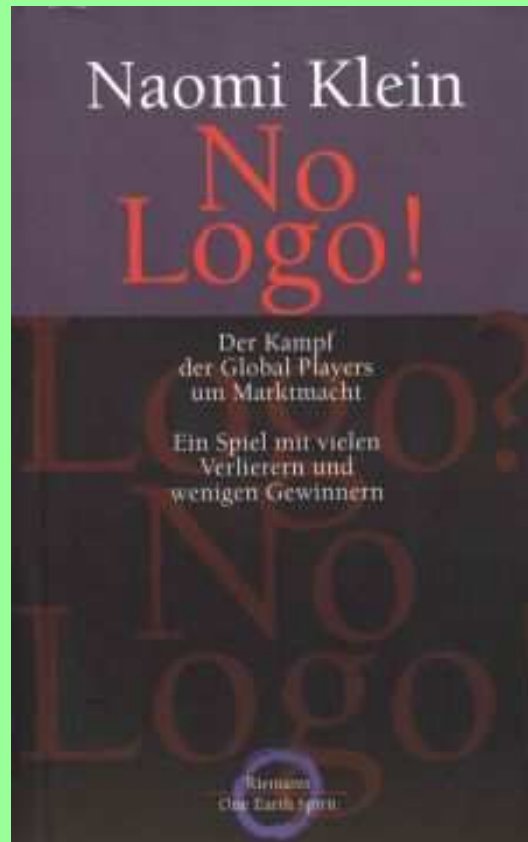
Exkurs 4.1: Znacka a sila znacky

Image: shrnuti ruznych asociaci

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 4.2: Znacka a sila znacky

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

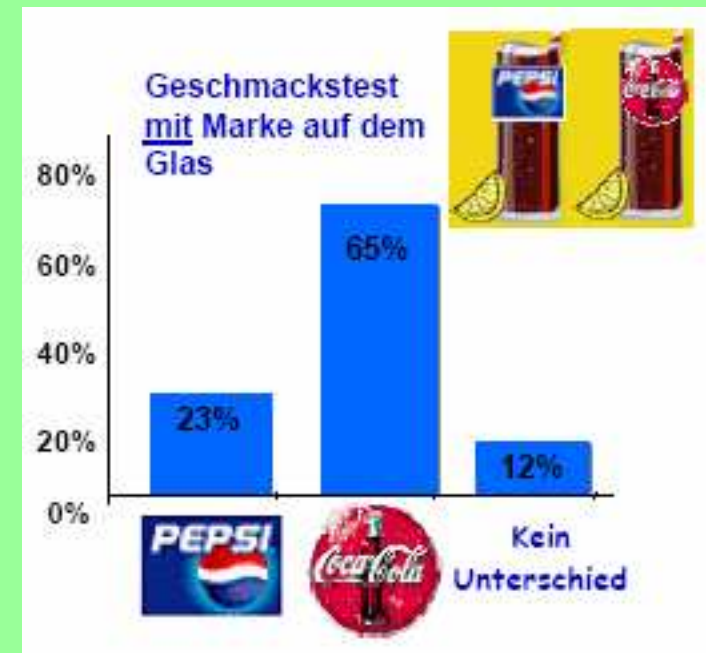
Exkurs 4.3: Znacka a sila znacky

Znacky: pozornost a rozdilnost

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Exkurs 4.4: Znacka a sila znacky

Znacka: odliseni, kvalita, jistota

Sila: laka, pritahuje, pouta, souhrnem „dobrych skutku“ minulosti

Perspektiva psychiky spotrebitele: monopolni postaveni pro urcitou oblast potreb

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Destinacni marketing: Znamost Svycarskych destinaci

Svycarsko

Lugano
Interlaken
Zermatt
Davos
Graubünden
St. Moritz
...
Engadin
...

Nemecko

St. Moritz
Lugano
Zermatt
...
Graubünden
...
Engadin
...

⇒ Strategie pro „velke a zname“:

- trzni prezence a jeji intenzita
- „titulky“

upevnit vztah ke znacce (jedinecnost)

⇒ Strategie pro „male“:

- primy prodej, pausalni nabidky
- management cen
- posileni trendu „blizko k prirode“

vytvorit vztah ke znacce (kvalita)

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Sektor horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. **Shrnuti**
8. Diskuse

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Shrnuti: Navrh reseni

Kdy jsou sitové kooperace nezbytné?

- investiční zaměry přesahují možnosti jednotlivých podniků
- struktura majetku (transportní zařízení), situace vynosu
- zachování autonomie subjektu

Dají se regionální site řídit jako podniky?

- existují společné normy a hodnoty
- soulad ohledně očekávaného užitku
- schopnost na rychlé přizpůsobení měnících se rámcových podmínek

Jake jsou předpoklady pro úspěch managementu?

- znalost a analýza trendů
- celkové souvislosti (mix různých perspektiv: hospodářské, společenské, klimatické)
- trvale udržitelné využívání krajiny turistikou (soulad s ekologií)

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Praxe sitoveho usporadani a managementu v oblasti cestovniho ruchu ve Svycarsku a prikladu regionu Oberengadin/St.Moritz

Dispozice

1. Nekolik cisel pro srovnani hospodarstvi
2. Charakteristika branze
3. Sektor horskych drah
4. Region Oberengadin / St. Moritz
5. Sitove usporadani
6. Vyzva pro management
7. Shrnuti
8. **Diskuse**

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

Praxe siti v oblasti cestovniho ruchu

